

РЕШЕНИЕ

№ 572

гр. София, 06.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Ваня Н. Иванова
Десислава Алексиева

при участието на секретаря Юлиана Ив. Шулева
като разгледа докладваното от Анелия Маркова Въззивно гражданско дело
№ 20221100502474 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.258 и следв. ГПК.

С решение № 20221909 от 13.12.2021 г. се: **ОСЪЖДА** Г.Д. „Г.П.”- МВР, **ДА ЗАПЛАТИ** на М. Ю. А., следните суми: 3 040,37 лв (три хиляди и четиридесет лева и тридесет и седем стотинки), представляващи допълнително възнаграждение по чл.178,ал.1,т.3 ЗМВР за положен от ищцата извънреден труд - нощен труд и за явяване за инструктаж през периода от 01.07.2016г. до 30.10.2019г., и 412,83 лв (четиристотин и дванадесет лева и осемдесет и три стотинки), представляващи мораторната лихва по чл.86,ал.1 ЗЗД върху неизплатеното допълнително възнаграждение за извънреден труд, начислена за периода от 01.10.2016г. до 30.10.2019г., заедно със законовата лихва върху главницата, считано от датата на предявяване на исковата молба- 31.10.2019г. до окончателното ѝ изплащане, както и на основание чл.78,ал.1 ГПК сумата от 300 лв (триста лева), представляваща направените от ищцата разноски по делото—платеното възнаграждение за един адвокат по делото.

Постъпила е **въззивна жалба** от Г.Д. „Г.П.”- МВР“, **ответник пред СРС. Решението се обжалва изцяло.**

Излагат се доводи за неправилност на така постановеното решение. Сочи, че страните за процесния период са обвързани от служебно правоотношение и приложими били правилата на ЗМВР и неговите подзаконови нормативни актове. Сочи, че ЗМВР бил специален закон и приложимо било правилото на чл.178, ал.1,т.3 ЗМВР, което било спазено и на ищцата бил заплатен положения извънреден труд. Това се установявало и от заключението на съдебно-счетоводната експертиза. За процесния период били действали две Наредби, издадена по реда на чл.187, ал.9 ЗМВР, които уреждали тези въпроси. Затова счита, че неприложимо било правилото на чл.9, ал.1,2 и 3 от НСОПЗ, където положения 7 часа нощен труд се заплаща като 8 часа след умножаване с коефициент 1,143, както било прието от СРС. Не следвало да се прилагат нормите на КТ и подзаконовите нормативни актове, предвид по-благоприятния резултат. В противен случай се изравнявали правата на работещите по КТ и тези по служебно правоотношение. Неправилно ответникът бил осъден и да заплати на ищцата допълнително възнаграждение за положен труд за времето за явяване за инструктаж 30 минути преди всяка смяна за процесния период.

Иска се да бъде отменено обжалваното решение и да се постанови друго, с което претенциите да бъдат отхвърлени. Претендират се разноски.

По въззивната жалба е постъпил **отговор от М. Ю. А., ищец пред СРС** в който отговор се излага становище за неоснователност на въззивната жалба и правилност на така постановеното от СРС, решение. Счита, че не са допуснати сочените от въззивника нарушения на материалния закон. Действително, страните били обвързани от служебно правоотношение по смисъла на чл.142, ал.1,т.1 ЗМВР. Действително, ищцата била полагала труд при условията на сумарно изчисляване на работното време на тримесечие. Затова приложимо било правилото на чл.9, ал.2 от НСОПЗ. Последното било приложимо, тъй като в специалните нормативни актове не се съдържала изрична правна разпоредба. Аргументира се и с препращащата норма на чл.216, ал.2 ЗМВР. Ако се приемела тезата на въззивника, това означавало да се третират служителите в МВР по-неблагоприятно. Правилно ответникът бил осъден да заплати на ищцата допълнително възнаграждение за положен труд

за времето за явяване за инструктаж 30 минути преди всяка смяна за процесния период. Претендират се разноси.

По допустимостта на въззивната жалба:

За обжалваното решение въззивникът е уведомен на 14.12.2021 г.

Въззивната жалба е подадена на 23.12.2021 г.

Въззивната жалба е подадена от надлежна страна, срещу съдебен акт, подлежащ на институционален контрол.

Налице е правен интерес от обжалване.

Следователно въззивната жалба е допустима.

По основателността на въззивната жалба:

Съгласно чл. 269 ГПК въззивната инстанция се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. По останалите въпроси – само доколкото са посочени в жалбата.

След служебно извършена проверка въззивната инстанция приема, че **първоинстанционният съд се е произнесъл във валиден и допустим процес.**

По доводите във въззивната жалба:

За да постанови решение в обжалвания смисъл, СРС е приел, че по делото не се спори между страните, че ищецът е бил в служебно правоотношение с ответника през процесния период по смисъла на чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР. От заключението на съдебно-счетоводната експертиза се установило, че ищцата е изпълнявала точно служебните си задължения, като е полагала труд на смени по график на 12 – часови дежурства.

Спорният въпрос по делото бил дали ответникът дължи заплащане на парично възнаграждение за нощен труд след превръщането на отработените часове нощен труд в дневен труд за дежурствата, които ищецът е положил през процесния период и съответно приложимо ли е правилото на чл.9, ал.2 НСОПЗ.

Като е проследил правната уредба визирана в ЗМВР и наредбите издадени въз- основа на него, съдът е достигнал до извода, че в ЗМВР липсва разпоредба, която да установява правило за преизчисляване на нощния труд в дневен и за заплащане на извънреден труд, ако такъв е налице след

преизчисляване на нощния труд в дневен и съответно за заплащане на извънреден труд, ако такъв е налице след преизчисляването. Тази празнота следвало да се запълни с приложението на чл.9, ал.2 НСОПЗ-2007 г. От заключението на СЧЕ се установило, че е приложим коефициент 1,143.

По отношение на претенцията за **заплащане на възнаграждение за часовете за явяване на инструктаж преди застъпване на смяна**, СРС е посочил в мотивите си, че страните не спорят, а и от заключението по съдебно-счетоводната експертиза и от показанията на разпитана в заседанието на 14.04.2021г. свидетелка М. – колежка на ищцата, през процесния период се установявало, че през периода от 01.07.2016г. до 30.10.2019г. ищцата, както и останалите ѝ колеги, е следвало да се явяват 30 минути преди началото на смяната им, за провеждане на инструктаж. За времето на провеждане на инструктажа на ищцата се полагало възнаграждение, тъй като тогава тя била на разположение на органа по назначаване, съгласно установената трайна съдебна практика, поради което часовете за инструктаж следвало да се отчетат при изчисляването на положения от ищцата извънреден труд .

Според приетото заключение по съдебно-счетоводната експертиза по делото, през процесния период от 01.07.2016г. до 30.10.2019г. според вписванията в нарядите и в графиците за положен труд през същия период, ищцата била положила извънреден труд от общо 441 часа – 229 часа извънреден труд след преизчислението на нощния труд и 216 часа инструктаж, за които не ѝ било платено допълнително възнаграждение съгласно чл.187,ал.6 ЗМВР (с 50 % увеличение), което според вещото лице възлизало в размер на 3 040,37 лв. Следователно ищцата притежавала изискуемо парично вземане срещу ответника, произтичащо от съществуващото между тях служебно правоотношение, за заплащане на допълнително трудово възнаграждение по чл.178,ал.1,т.3 ЗМВР за положения от нея извънреден труд през периода от 01.07.2016г. до 30.10.2019г. в размер 3 040,37 лв. Тази сума следвало да бъде присъдена на ищцата. Искът по чл.178,ал.1,т.3 ЗМВР във връзка с чл.187,ал.5,т.2 ЗМВР следвало да бъде уважен изцяло.

Като не изплатил дължимото допълнително възнаграждение за извънреден труд на съответните тримесечени падежи (края на съответното

тримесечие), работодателят бил изпаднал в забава по смисъла на чл.84,ал.1 ЗЗД, поради което за него било възникнало задължението за заплащане на мораторна лихва върху главницата. Според вещото лице по ССЕ мораторната лихва върху неплатеното възнаграждение за извънреден труд, начислена за процесния период от 01.10.2016г. до 30.10.2019г. възлизала в размер на 412,83 лв. Тази сума следвало да бъде присъдена на ищцата. Искът по чл.86,ал.1 ЗЗД също следвало да бъде уважен изцяло.

Софийски градски съд, действащ като въззивна инстанция приема следното:

Ищцата твърди, че е държавен служител по смисъла на чл.142, ал.1,т.1 ЗМВР. Твърди, че за периода 01.07.2016 г.- 30.10.2019 г. е изпълнявала служебните си задължения на 12-часови смени като полагала труд и през нощта за времето от 22.00 часа до 06.00 часа. Сочи, че поради неизвършването на преизчисление на този труд, както било посочено в чл.9, ал.2 НСОРЗ ѝ се дължало възнаграждение в размер на 1302 лв. Възнаграждение ѝ се дължало и за часовете за явяване на инструктаж преди застъпване на смяна, възлизащо на сумата в размер на 1230 лв. или общ 2 532лв. Главницата се претендира ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане. Претендирана е и лихвата за забава.

С нарочна молба от 17.11.2021 г. ищцата на основание чл.214, ал.1 ГПК е изменила претенциите си чрез увеличение, съответно на 1 536, 70 лв. и 1 503,58 лв., а претенцията по чл.86, ал.1 ЗЗД е определена в размер на 412,83 лв. с оглед размерите дадени в заключението на допуснатата, изслушана и приета по делото съдебно-счетоводна експертиза.

С нарочно определение, четено в о.с.з. на 17.11.2021 г. СРС е допуснал исканото увеличение на претенциите.

Първият спорен въпрос е дали са приложими правилата на КТ, респ.чл.9, ал.1,2 и 3 от НСОРЗ по отношение на служителите на МВР и от тук приложим ли е коефициент 1,143 относно приравняването на 7 часа, отработени през нощта на 8 часа, отработени през деня, както и това за работа по трудово правоотношение.

Съгласно чл. 176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение

и допълнителни възнаграждения. Към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд - 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР. Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица - чл. 187, ал. 1 ЗМВР. Работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период - чл. 187, ал. 3, изр. 1 ЗМВР. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22, 00 и 6, 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период - чл. 187, ал. 3, изр. 3 ЗМВР. Работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение - чл. 187, ал. 5, т. 2 вр., ал. 6 ЗМВР. Разпоредбата на чл. 188, ал. 2 ЗМВР предвижда, че държавните служители, които полагат труд за времето между 22, 00 и 6, 00 ч., се ползват със специалната закрила по Кодекса на труда.

Редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи - чл. 187, ал. 9 ЗМВР. **За процесния период – 10.02.2017 г.-31.12.2019 г.** действа Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. и, съгласно която за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22, 00 и 6, 00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. В Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., липсва изрично правило, аналогично на чл. 31, ал. 2 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г., съгласно което при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22, 00 и 6, 00 ч. за отчетния период се умножава по 0, 143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. В чл. 31 от Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. е предвидено, че отработеното време между 22, 00 и 06, 00 ч. се отчита с протокол, като са посочени лицата, които го изготвят, сроковете за това и начинът на отчитане на броя отработени часове, т.е. липсва специално правило, което да определи методология за превръщането на

отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време по отношение на държавните служители в МВР.

Това означава, че националното ни право изключва служителите на МВР от обхвата на общия правен режим, като едновременно с това не предоставя на тези държавни служители възможност за преобразуване на нощния труд в дневен.

Основното възражение в жалбата на въззивника /ответник пред СРС/ е, че по отношение на служителите на МВР следва да се прилагат наредбите, издадени от Министъра на вътрешните работи, на основание законовата делегация на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР, които уреждат реда за организация и разпределяне на работното време, за неговото отчитане и компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурствата, времето за отдых и почивки, а не Наредба за структурата и организацията на работната заплата НСОПЗ/, тъй като се касае за специална уредба.

С решение на СЕС, втори състав, от 24.02.2022 г. е прието, че чл.20 и 31 от Хартата на основните права на ЕС допускат определената в законодателството на държавата членка нормална продължителност на нощния труд от 7 часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, вкл. за полицаите и пожарникарите, **ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий**, т.е. свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна на тази цел.

В пар.74-76 от решението СЕС приема, че обосноваването на липса на механизъм в Наредба № 8121з-592 /обн. ДВ бр. 40 от 02.06.2015 г. / и в Наредба № 8121з-779 /обн. ДВ бр. 60 от 02.08.2016 г. /за преобразуване на нощните часове труд в дневни със съображения от правен и икономически порядък, не отразява допустима от закона цел, годна да обоснове разлика в третирането. Такива съображения не можели сами по себе си да представляват цел от общ интерес. Дадени са разяснения, че ако не е основана на такъв обективен и разумен критерий, всяка разлика в третирането, която разпоредбите на националното право в областта на нощния труд въвеждат по отношение на различните категории работници, намиращи се в сходно положение, би била несъвместима с правото на Съюза

и би налагала в такъв случай националният съд да тълкува националното право във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответната разпоредба на първичното право, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, за да гарантира пълната ефективност на тази разпоредба и да достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с нея цел.

Съгласно принципните разяснения, дадени в т. 23 на Тълкувателно решение № 6/06.11.2013 г. на ОСГТК на ВКС, в МВР има служители, назначени по трудови договори и такива по служебно правоотношение, като тези от втората група са държавни служители по смисъла на ЗДСл и общият закон намира субсидиарно приложение по отношение на тях. Обратното би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР по отношение на другите държавни служители, а също и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения. Макар в действащия ЗМВР да няма законова делегация, препращаща към общия Закон за държавния служител (подобно на § 1а - нов - ДВ, бр. 69/2008 г., отм. ДВ, бр. 88/2010 г. от ДР на отменения ЗМВР), доколкото няма изрично уредено нещо друго, ЗДСл намира субсидиарно приложение. Съобразно разпоредбата на чл. 67, ал. 3 от ЗДСл, минималните и максималните размери на основните заплати по нива и степени за държавните служители, размерите на допълнителните възнаграждения по, ал. 7, т. 1 - 5, както и редът за получаването им се определят с наредба на Министерския съвет и не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство. В цитираните наредби на министъра на вътрешните работи безспорно липсва правило, съобразно което отработените часове нощен труд се превръщат в дневни, при сумарно изчисляване на работното време. Тъй като размерите на допълнителните възнаграждения не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство и при липса на изрична уредба в наредбите, издадени от Министъра на вътрешните работи, то следва да намери приложение Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. Съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от цитирания нормативен акт, при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, т.е.

приложимият коефициент е 1, 143. Не следва да се приеме становището на въззивника, че приложимия коефициент е 1, тъй като по-скоро нормата разрешава полагане на нощен труд, средно в размер на 8 часа за всеки 24-часов период, без да изключва приравняването му към дневния и съответно, без да изключва приложение на правилата за заплащане на извънреден труд, когато такъв е положен. Възприемането на обратното становище би поставило държавния служител в системата на МВР в неравностойно положение спрямо работниците по трудово правоотношение и другите държавни служители, чийто правоотношения се регламентират от КТ и ЗДСл. При трудово правоотношение и сумирано изчисляване на работно време, работодателят отчита работното време на конкретния работник или служител в края на отчетния период - в случая на тримесечие. В случай, че нормата работно време за този период е надвишена, ще се отчете извънреден труд - часовете, получени над определената норма часове (след превръщането на нощните часове в дневни по реда на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ), са извънреден труд. Поради това съдът намира за неоснователно възражението в жалбата, че Наредбата за структурата и организацията на работната заплата не намира приложение по отношение на държавните служители в МВР.

Прилагането на субсидиарни разпоредби е в съответствие с основния правен принцип за равенство и недопускане на дискриминация, закрепен в чл. 6 от Конституцията и в чл. 14 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи.

В конкретния случай от събраните по делото доказателства, вкл. заключението на допуснатата, изслушана и приета по делото /пред СРС/ съдебно-счетоводна експертиза, не се установява ищецът да е бил компенсиран за така положения труд за който търси овъзмездяване, с почивка или по друг начин.

Налага се извод, че **в тази си част обжалваното решение е правилно и като такова ще следва да бъде потвърдено.**

По отношение на претенцията за заплащане на възнаграждение за часовете за явяване за инструктаж 30 минути преди всяка смяна:

Във връзка с организацията на работното време е приета Директива № 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4.11.2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време, която се отнася за

всички области на дейност в частната и публичната сфера, с изключение на транспорта. Съгласно чл. 2 от Директивата работното време е всеки период, през който работникът или служителят или работи, **или е на разположение на работодателя, за да изпълнява своите задължения**, докато почивката е всеки период, който не е работно време. Въпросът дали при дежурства, или други случаи, когато работникът или служителят е на разположение на работодателя, без да полага фактически труд през цялото време, трябва да се счита изцяло за работно време, е бил разгледан в няколко решения на Съда на Европейския съюз, постановени по преюдициални запитвания. Това са решение от 3.10.2000 г. по дело C-303/98 Sindicato de Medicos de Asistencia Publica/Simap/ срещу Conselleria de Sanidad y Consumo de la generalidad Valensiana, решение от 9.09.2003 г. по дело C-151/02 Landesstadt Kiel срещу Norbert Jaeger, решение от 11.01.2007 г. по дело C- 437/05 Jan Vorel срещу N.C.K., решение от 25.11.2010 г. по дело C-429/09 Gunter Fuss срещу Stadt Halle.

Видно от показанията на свидетелката М. явяването на работното място 30 минути преди началото на работната смяна за провеждане на инструктаж е задължително. На инструктажите служителите се запознават с оперативната обстановка и новите неща, възникнали през предходните дни, когато не са били на смяна. Ако не се яви на инструктаж служителят не може да започне работа, а освен това носи дисциплинарна отговорност.

При това положение и съобразно горесцитираната съдебна практика и по арг. от разясненията дадени в **ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 8 ОТ 14.11.2014 Г. ПО ТЪЛК. Д. № 8/2013 Г., ОСГК НА ВКС** , часовете **за явяване за инструктаж 30 минути преди всяка смяна представляват част от работното време на ищцата поради което се следва и възнаграждение.**

Налага се извод, че обжалваното решение **в тази му част е правилно и като такова ще следва да бъде потвърдено.**

Относно лихвата за забава:

Не се спори по делото, че ответника не е изплатил дължимите на ищеца възнаграждения. При това положение същият е изпаднал в забава; задълженията са срочни поради което не е необходимо покана.

Размерът на това задължение възлиза на сумата от 412,83 лв.

Заклучението на допуснатата, изслушана и приета по делото съдебно-счетоводна експертиза не е било оспорено от нито една от страните. Същото установява основателността на претенцията по размер.

Поради съвпадане на крайните изводи на двете инстанции **обжалваното решение ще следва да бъде потвърдено.**

По разноските:

Пред първата съдебна инстанция:

При този изход на спора обжалваното решение е правилно и в частта за разноските.

Пред въззивната инстанция:

При това положение **на въззивника разноси не се следват.**

Въззиваемата страна претендира разноси и такива са сторени **в размер на 650 лв.** поради което се присъждат.

Водим от горното, **СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД**

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20221909 от 13.12.2021 г. по гр.д.№ 63076 по описа за 2019 г. на СРС, Втора ГК, 68 състав, **изцяло.**

ОСЪЖДА Г.Д. „Г.П.”- МВР, адрес за кореспонденция: гр.София, бул.***** да заплати на М. Ю. А., ЕГН *****, гр.София, ж.к.“****”, съдебен адрес: гр.София, ул.“*****- адв.И.Ш., **сумата в размер на 650 лв.- разноси за процесуално представителство пред въззивната инстанция.**

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на КАСАЦИОННО обжалване, арг. от чл.280, ал.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____